

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 22.12.1983, sp. zn. 5 Cz 27/83, ECLI:CZ:NSSR:1983:5.CZ.27.1983.1

Číslo: 29/1985

Právní věta: Ak poškodený uplatnil v trestnom konaní nárok na náhradu škody spôsobenej mu trestným činom (§ 43 ods. 2 Trestného poriadku /1/ a v tomto začatom konaní riadne pokračoval, premlčacia lehota sa zastaví a v priebehu tohto konania neplynie (§ 261 ods. 3 Zák. práce). Po skončení trestného stíhania (porov. § 12 ods. 9 Tr. por.), v ktorom nedošlo k uloženiu povinnosti nahradiť uplatnenú škodu a poškodený bol vyrozumený o skončení stíhania, bez premlčacej doby pokračuje. /2/ 1) zákona č. 141/1961 Zb. (ktorého úplne znenie bolo vyhlásené pod č. 148/1973 Zb; ďalšie doplnenie zákona bolo vykonané zákonní č. 29/1978 Zb. a č. 48/1980 Zb.) 2) Porov. aj rozhodnutie uverejnené pod č. 31/1974 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 22.12.1983

Spisová značka: 5 Cz 27/83

Číslo rozhodnutí: 29

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Adhezní řízení, Promlčení, Řízení trestní

Předpisy: 141/1961 Sb. § 12

§ 263

§ 43 65/1965 Sb. § 261

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalující organizácia uplatnila žalobou (podanou na súde 10. 11. 1981) voči žalovanému nárok na náhradu škody vo výške 9 827 Kčs. Žalovaný sa svojím zavinením podieľal na vzniku celkovej škody tým, že porušil dôležitú povinnosť vyplývajúcu zo zamestnania, v dôsledku čoho došlo k havárii reaktora v elektrárni, pri ktorej škoda vznikla.

Okresný súd v Trnave rozsudkom žalobu zamietol. Bol toho názoru, že žalovaný škodu nezavinil.

Krajský súd v Bratislave, zaoberajúc sa vecou v dôsledku odvolania žalobcu, rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. dospel k záveru, že žalobca uplatnil nárok na náhradu škody po uplynutí trojročnej objektívnej lehoty, určenej v ustanovení § 263 ods. 1 Zák. práce.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že uvedeným rozsudkom odvolacieho súdu bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Odvolací súd zistil zo spisu sp. zn. 5 T 280/78 okresného súdu v Trnave, týkajúceho sa trestného konania vedeného voči žalovanému a ďalším osobám, že k škodnej udalosti došlo 22. 2. 1977. ďalej z tohto spisu zistil, že žalobca si uplatnil nárok voči žalovanému v rámci uvedeného trestného konania 25. 11. 1977. Trestné konanie bolo preto žalovanému zastavené pre amnestiu prezidenta republiky; uznesenie odvolacieho súdu v tejto veci bolo doručené žalujúcej organizácii 13. 10. 1981. Žalobu v občianskom súdnom konaní podala potom na Okresnom súde v Trnave 10. 11. 1981; do toho času už neprebiehalo na súde žiadne konanie, v ktorom by si bola žalujúca organizácia uplatnila svoj nárok voči žalovanému. Žaloba podaná 10. 11. 1981 bola teda podľa názoru odvolacieho súdu podaná po uplynutí trojročnej objektívnej premlčacej lehoty, ktorá skončila 22. 2. 1980. Odvolací súd bol toho názoru, že napriek tomu, že žalujúca organizácia mala k dispozícii všetky podklady pre riadne pokračovanie v začatom konaní z hľadiska ustanovenia § 261 ods. 3 Zák. práce, návrh na začatie konania proti žalovanému v terajšom občianskom súdnom konaní podala u Okresného súdu v Trnave až dňa 10. 11. 1981, teda po uplynutí časového obdobia 28 dní. Preto teda v konaní o náhradu škody proti žalovanému nepokračovala bez zbytočných prietahov. Odvolací súd za primeranú lehotu na uplatnenie náhrady škody v občianskom súdnom konaní považoval obdobie 14 dní. Ak žalujúca organizácia v tomto termíne neuplatnila nárok voči žalovanému v občianskom súdnom konaní na súde, nepokračovala v konaní riadne, a preto z hľadiska ustanovenia § 261 ods. 3 Zák. práce sa skončilo pretrhnutie priebehu premlčacej doby, ku ktorému došlo uplatnením nároku v trestnom konaní 25. 11. 1977. Odvolací súd z toho vyvodil záver, že v dôsledku uplynutia objektívnej premlčacej doby troch rokov ani nové uplatnenie nároku na súde 10. 11. 1981 nemohlo privodiť zmenu tej objektívnej právnej skutočnosti, že aj keď subjektívna jednoročná premlčacia lehota (vzhľadom na jej zastavenie počas priebehu trestného konania) ešte neuplynula, treba uplatnený nárok považovať za premlčaný pre uplynutie trojročnej objektívne plynúcej lehoty od vzniku škody podľa ustanovenia § 263 ods. 3, veta druhá pred bodkočiarkou, Zák. práce. Vychádzal teda z názoru, že včasným uplatnením práva sa beh premlčacej doby zastavil (v zmysle ustanovenia § 261 ods. 3 Zák. práce) a že zastavenie premlčania trvalo po celú dobu konania, čo však predpokladá, že ten, kto spôsobil náležitým uplatnením svojho práva zastavenie behu premlčacej lehoty, v zahájenom konaní riadne pokračoval. V tomto zmysle nepovažoval odvolací súd podanie žaloby v občianskom súdnom konaní až po uplynutí 28 dní za riadne pokračovanie v konaní a bol toho názoru, že došlo v zmysle ustanovenia § 263 ods. 3 Zák. práce k premlčaniu práva na náhradu

Úvahy odvolacieho súdu o plynutí premlčacej lehoty a v dôsledku toho aj jeho záver, že žalobca uplatnil právo na náhradu škody po uplynutí objektívnej trojročnej premlčacej lehoty, nezodpovedajú ustanoveniam § 261 ods. 3 a § 263 ods. 3 Zák. práce.

Podľa ustanovenia § 261 ods. 1 Zák. práce nárok sa premlčí ak sa neuplatnil u rozhodcovskej komisie alebo na súde v lehote v tomto zákonníku ustanovenej. Tretí odsek tohto ustanovenia určuje, že ak účastník uplatní svoje právo a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba počas konania neplynie.

Ak nie je v Zákonníku práce ustanovené inak, je lehota podľa ustanovenia § 263 ods. 1 Zák. práce na uplatnenie peňažitých nárokov jeden rok. Podľa tretieho odseku tohto ustanovenia začne jednoročná lehota na uplatnenie nároku na náhradu škody plynúť odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Nárok na náhradu škody sa však premlčí, ak sa neuplatní do troch rokov, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, do desiatich rokov odo dňa, keď škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

Ustanovenie § 261 ods. 3 Zák. práce jednoznačne určuje, že premlčacia doba neplynie, avšak za predpokladu, že ten, kto nárok uplatnil, v konaní riadne pokračuje. To platí aj pre plynutie trojročnej objektívnej premlčacej lehoty. Ak sa veriteľ so svojím nárokom pripojí k trestnému konaniu včas, ešte

v priebehu premlčacej lehoty, a v konaní riadne pokračuje, plynutie premlčacej doby sa zastaví. Pokiaľ veriteľ nie je celkom alebo vôbec uspokojený v adhéznom konaní (v rámci trestného konania súdneho), má možnosť sa uplatniť nárok v občianskom súdnom konaní.

Ustanovenie § 261 ods. 3 Zák. práce ukladá riadne pokračovať v začatom konaní. Podľa ustanovenia § 82 ods. 1 O. s. p. je konanie začaté dňom, kedy došiel súdu návrh na jeho začatie alebo kedy bolo vydané uznesenie, podľa ktorého sa konanie začína bez návrhu.

V prejednávanej veci po skončení trestného stíhania (o ktorom bol poškodený vyrozumený) pokračoval teda beh premlčacej lehoty do jej úplného vyčerpania. Spočítava sa lehota, ktorá uplynula do uplatnenia nároku v trestnom konaní, spolu s lehotou, ktorá uplynula po skončení trestného stíhania do uplatnenia nároku v občianskom súdnom konaní. Ak však do skončenia premlčacej lehoty bol návrh na začatie občianskeho súdneho konania podaný na súde, stalo sa tak včas, a preto nemohla byť námietka premlčania úspešne uplatnená.

Pri skutkovom zistení odvolacieho súdu o tom, že k škodnej udalosti došlo 22. 2. 1977, že žalobca uplatnil nárok na náhradu škody voči žalovanému v trestnom konaní 25. 11. 1977, ktoré skončilo dorúčením uznesenia odvolacieho súdu žalujúcej organizácii 13. 10. 1981, a pri zistení, že v občianskom súdnom konaní uplatnil žalobca nárok voči žalovanému žalobou došlou súdu 10. 11. 1981, a pri zistení, že v občianskom súdnom konaní uplatnil nárok po uplynutí trojročnej objektívnej premlčacej lehoty.

Podľa teraz platnej úpravy, obsiahnutej v citovaných ustanoveniach Zákonníka práce 3) , nie je pre takýto výklad dôvod. Ak sa veriteľ so svojím nárokom pripojí k trestnému konaniu včas (ešte v priebehu premlčacej lehoty) a v konaní riadne pokračuje, plynutie premlčacej lehoty sa zastaví. Pokiaľ veriteľ nie je celkom alebo sčasti uspokojený v adhéznom konaní, má možnosť nárok uplatniť v občianskom súdnom konaní.

Odvolací súd vychádzajúc v prejednávanej veci z iného právneho názoru nesprávne posúdil otázku premlčania uplatneného nároku a porušil svojím rozhodnutím zákon v ustanoveniach § 153 ods. 1 a § 219 O. s. p. v súvislosti s ustanoveniami § 261 ods. 1 a 3 a § 263 ods. 1 a 3 Zák. práce.

3) zákona č. 65/1965 Zb. (ktorého znenie so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 55/1975 Zb.; ďalšie zmeny boli vykonané zákonmi č. 72/1982 Zb. a č. 111/1984 Zb.)